

ILMARISEN OSAVUOSIRAPORTTI

1.1.–30.6.2017

OSAKEMARKKINOIDEN HYVÄ VIRE JATKUI, ILMARISELLA VAHVA ALKUVUOSI

TAMMI-KESÄKUUN KEHITYS LYHYESTI:

- Ilmarisen sijoitussalkku tuotti tammi–kesäkuussa 3,8 prosenttia (-0,6 prosenttia 1.1.–30.6.2016). Sijoitusten markkina-arvo oli kesäkuun lopussa 38,5 miljardia euroa (35,7 miljardia euroa 30.6.2016).
- Sijoitusten pitkän aikavälin keskimääräinen reaalituotto pysyi hyvällä tasolla 4,2 prosentissa.
- Vakavaraisuus vahvistui edelleen vuoden vaihteeseen verrattuna. Vakavaraisuuspääoma oli kesäkuun lopussa 8 949 (7 386) miljoonaa euroa ja vakavaraisuusaste oli 130,1 (126,1) prosenttia.
- Ilmarisen asiakashankinta sujui alkuvuonna hyvin. Maksutulolla mitattuna nettoasiakashankinta oli ensimmäisen vuosipuoliskon aikana 83 miljoonaa euroa.
- Uusi osittainen varhennettu vanhuuseläke kiinnosti Ilmarisen asiakkaita: päätöksiä tehtiin alkuvuonna 1 766 kpl.
- Kesäkuussa Ilmarisen hallitus hyväksyi yhdistymissopimuksen, jonka mukaan Etera sulautuu Ilmariseen 1.1.2018 alkaen. Järjestely edellyttää molempien yhtiöiden yhtiökokousten ja viranomaisten hyväksyntää.

ILMARINEN

TOIMITUSJOHTAJA TIMO RITAKALLION KATSAUS

”

”Vuoden 2017 alkupuolisko oli Ilmarisen sijoitustuottojen kannalta vahva. Sijoitusten markkina-arvo kasvoi vuosipuoliskon aikana 1,3 miljardilla ja oli kesäkuun lopussa 38,5 miljardia euroa. Viimeisen 12 kuukauden aikana Ilmarisen sijoitukset ovat tuottaneet 9,1 prosenttia. Hyvän sijoitustuloksen takana on erityisesti osakekurssien suotuisa kehitys. Parhaiten alkuvuonna tuottivat listatut osakesijoitukset.

Ilmarisen sijoitusten keskimääräinen reaalin vuosituotto vuodesta 1997 lähtien on hyvällä tasolla 4,2 prosentissa. Tämä ylittää selvästi Eläketurvakeskuksen laskelmissaan käyttämän tuotto-oletuksen, joka on 3,0 prosenttia. Myös vakavaraisuus säilyi vahvana, ja vakavaraisuusaste eli eläkevarojen suhde vastuovelkaan nousi 130,1 prosenttiin.

Eläkeuudistuksen myötä vuoden alusta voimaan tullut osittainen varhennettu vanhuuseläke kiinnosti Ilmarisen asiakkaita. Ensimmäisen vuosipuoliskon aikana teimme 1 766 päätöstä osittaisesta vanhuuseläkkeestä. Uusi eläkelaji lisää joustoa työuran loppuun, mutta vaihtoehtoja harkitessa on tärkeä muistaa, että varhennus pienentää lopullista eläkettä pysyvästi.

Ilmarisen asiakashankinta oli alkuvuonna vahvassa kasvussa, ja vakuutusmaksutulolla mitattuna nettoasiakashankinta oli 83 miljoonaa euroa. Yhdessä asiakkaidemme

kanssa kehitimme uusia palveluita Wauhdittamo-innovointiohjelmassa, joka huipentui toukokuussa järjestettyyn finaaliin. Keväällä lanseerattu työkyvyn ja hyvinvoinnin lisäämiseen kannustava Parempi vire -mobiilisovellus herätti paljon mielenkiintoa, ja kesäkuun loppuun mennessä palvelun oli tilannut jo 550 asiakasyritystä ja käyttäjätilejä oli aktivoitu yli 20 000 työntekijälle. Huhtikuussa palkitsimme Suomen iloisimman yrittäjän. Lisäksi selvitimme suomalaisen työpaikkojen ja työntekijöiden muutosvalmiutta osana Tulevaisuuden työpaikka -hanketta.

Sijoitustoiminnassa Ilmarisen työ ilmastovaikutusten huomioimiseksi sai kansainvälistä tunnustusta. Ilmarinen sijoittui parhaaseen AAA-luokkaan kansainvälisen ilmastojärjestön AODP:n indeksissä, jossa vertailtiin maailman suurimpien sijoittajien hiiliriskin hallintaa. Olimme parhaana suomalaisena vertailun yhdeksäs kaikkiaan 500 sijoittajan joukossa. Myös ympäristöjärjestö WWF arvioi Ilmarisen ja muiden suomalaisten eläkeyhtiöiden sijoittuvan Euroopan kärkeen siinä, miten hyvin sijoitukset ovat linjassa Pariisin ilmastopimuksen kanssa. Kiinteistösijoituksissa laajensimme kiinteistöjen ympäristöluokittelua ulottamalla luokitukset vanhoihin kiinteistöihin. Ensi vaiheessa ympäristöluokitusta haetaan Ilmarisen omana pääkonttorina toimivalle Lepakon kiinteistöille.

Kesäkuussa allekirjoitettiin yhdistymissopimus, jonka mukaan työeläkevakuutusyhtiö Etera sulautuu Ilmariseen 1.1.2018 alkaen. Järjestely edellyttää molempien yhtiöiden yhtiökokousten ja viranomaisten hyväksyntää. Yhdistymisellä saavutettavat synergiaedut ja paraneva kustannustehokkuus hyödyttävät molempien yhtiöiden asiakkaita. Yhtiöiden vahvuudet yhdistämällä tavoitteena on rakentaa innovatiivinen ja ketterä palveluyritys, joka tarjoaa entistäkin laadukkaamman ja monipuolisemman palvelukokonaisuuden. Lisäksi koko Suomen työeläkejärjestelmä tehostuu ja vakavaraisuus kokonaisuutena vahvistuu. Yhdistynyt yhtiö huolehtisi yhteensä yli 1,1 miljoonan suomalaisen eläketurvasta ja olisi siten Suomen suurin yksityisten alojen työeläkevakuuttaja.”

TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Vuoden 2017 alkupuoli oli osakemarkkinoilla suotuisa. Osakekurssit nousivat kaikilla tärkeillä osakemarkkinoilla, kun odotukset talouden kasvusta ja yritysten tuloskehityksestä muuttuivat positiiviseen suuntaan. Osakekurssien kehitystä tuki edelleen alhaisena säilynyt korkotaso. Osakekurssinousun kärjessä olivat kehittyvät taloudet, joita seurasivat USA, Eurooppa ja Japani. Euro vahvistui sekä dollaria että jeniä vastaan. Öljyn hinnan vuoden 2016 alkupuolella käynnistynyt nousu katkesi, ja hinta kääntyi korkeana pysyneen tarjonnan saattamana ensimmäisen vuosipuoliskon aikana laskuun. Muiden hyödykkeiden hintojen vaihtelu oli vähäistä. Teollisuusmaiden talouskasvun nopeutuminen ja työttömyyden lasku eivät kuitenkaan kasvattaneet inflaatiopaineita.

Positiivisuutta sijoitusmarkkinoilla lisäsi myös yritysten hyvä tuloskehitys. Yritykset raportoivat keskeisillä markkina-alueilla ensimmäiseltä kvartaalilta tuloslukuja, joissa oli kannattavuuden kasvun lisäksi nähtävissä merkkejä myös liikevaihdon kasvun piristymisestä. Usko USA:n uuden hallinnon kykyyn toteuttaa markkinaa tukevia verouudistus- ja infrastruktuuri-investointihankkeita oli erityisesti vuosipuoliskon alussa vahvaa. Ranskan presidentinvaalien lopputulos hälvensi pelkoja populismin leviämisestä ja vahvisti uskoa Euroopan yhteismarkkinan tulevaisuuteen. Britannian mutkikkaalta näyttävä EU-ero ei aiheuttanut erityistä levottomuutta markkinoilla.

USA:n keskuspankki nosti ohjauksorkkoaan alkuvuoden aikana. Euroopan keskuspankki sen sijaan jatkoi edelleen hyvin

elvyttävää rahapolitiikkaa ja piti ohjauksorkonsa negatiivisina. Rahapolitiikan vähäisestä kiristymisestä huolimatta USA:n kymmenen vuoden valtionlainan korko pysyi lähes ennallaan. Saksan vastaava korko nousi vuoden alun 0,2 prosentin tasolta 0,45 prosenttiin. Euroopan pitkien korkojen nousu aivan vuosipuoliskon lopussa käänsi monen valtionlainaindeksin alkuvuoden tuoton negatiiviseksi.

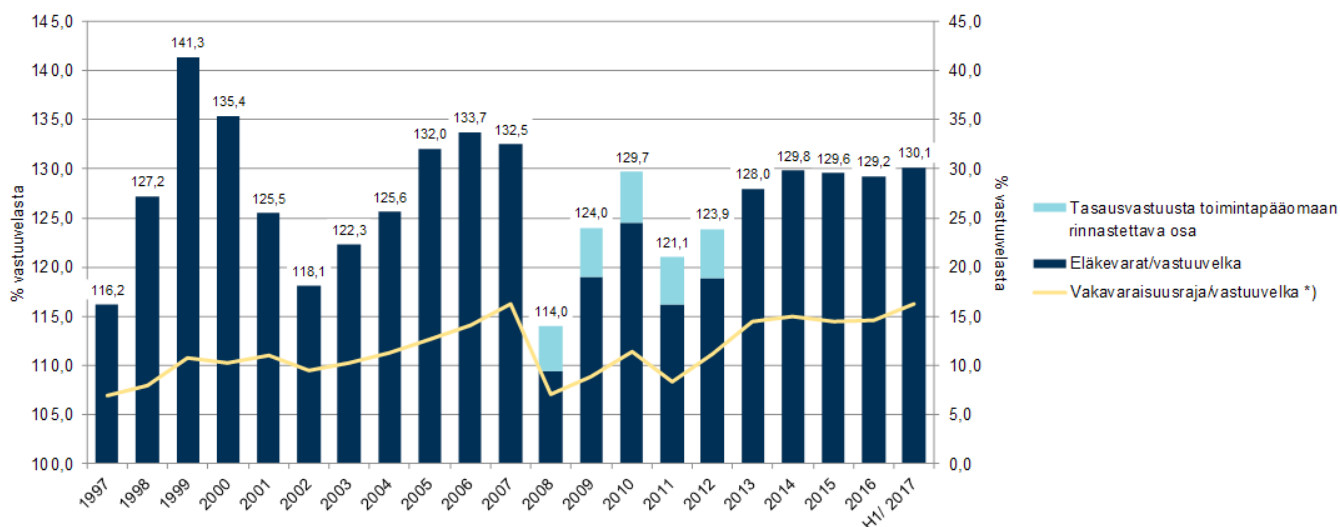
Suomen talouden vuonna 2016 käynnistynyt kasvu nopeutui vuoden 2017 alkupuolella erityisesti rakentamisen ja viennin vahvan kasvun ansiosta. Nopeutunut kasvu vaikuttaa myös työllisyyteen ja on odotettavissa, että yksityisellä sektorilla työskentelevien määrä kasvaa edellisvuoteen verrattuna. Tämän odotetaan vaikuttavan myönteisesti yksityisen sektorin palkkasummaan kuluvana vuonna ja sitä kautta myös työeläkeyhtiöiden maksutuloon.

TULOS JA VAKAVARAISUUS

Ilmarisen sijoitustoiminnan nettotuotto käyvin arvo in vuoden ensimmäiseltä vuosipuoliskolta oli 1 405 (-213) miljoonaa euroa. Kokonaistulos käyvin arvo in oli 548 (-729 miljoonaa euroa). Sijoitustoiminnan tulos oli ensimmäisellä vuosipuoliskolla 533 (-718) miljoonaa euroa. Vakuutusliikkeen tulos oli 3 (-26) miljoonaa euroa ja hoitokustannustulos 12 (16) miljoonaa euroa.

Ilmarisen vakavaraisuus vahvistui vuoden vaihteeseen verrattuna. Vakavaraisuuspääoma oli vuosineljänneksen lopussa 8 949 (7 386) miljoonaa euroa. Vakavaraisuuspääomaan sisältyvä Ilmarisen oma pääoma oli 106 (102) miljoonaa euroa,

Vakavaraisuuden kehitys

Vakavaraisuusasema oli 1,9 (2,2).

Eläkevarat vasemman ja vakavaraisuusraja oikean asteikon mukaan.

Aikaisempien vuosien osalta sovelletaan vuoden 2017 esitystapaa.

*) Vakavaraisuusraja muuttui 1.1.2017 uuden lainsäädännön tultua voimaan. Vakavaraisuuspääoman määrä pysyi lähes ennallaan, mutta vakavaraisuusrajan laskentaperiaatteet muuttuivat. Tämän seurauksena vakavaraisuusasemaa kuvaava suhdeluku vakavaraisuuspääoma/vakavaraisuusraja pieneni.

käypien arvojen ja kirjanpitoarvojen arvostusero 6 028 (5 488) miljoonaa euroa ja osittamaton lisävakuutusvastuu 2 848 (916) miljoonaa euroa.

Ilmarisen vastuuvetäjä oli 32 555 (30 204) miljoonaa euroa. Vakavaraisuusvastuuvetäjällä 29 688 (28 352) ei huomioida osittamatonta lisävakuutusvastuuta 2 848 (916) eikä YEL:n mukaisesta perusvakuutuksesta avoimiksi saataviksi jääneitä työeläkevakuutusmaksuja 19 (19) miljoonaa euroa.

Ilmarisen vakavaraisuusaste 30.6.2017 oli 130,1 (126,1) prosenttia. Kuluvan vuoden alusta lukien vakavaraisuusasteella tarkoitetaan eläkevarojen suhdetta vastuuvetäjäan. Aiemmin vakavaraisuusasteella tarkoitettiin vakavaraisuuspääoman ja vastuuvetäjän suhdetta.

Vakavaraisuuspääoman suhde vakavaraisuusrajaan oli 1,9 (2,2). Vakavaraisuusraja muuttui 1.1.2017 uuden lainsäädännön tultua voimaan. Vakavaraisuuspääoman määrä pysyi lähes ennallaan, mutta vakavaraisuusrajan laskentaperiaatteet muuttuivat. Tämän seurauksena vakavaraisuusasteen kuvaava suhdeluku vakavaraisuuspääoma/vakavaraisuusraja pieneni. Vakavaraisuusasteen kuvaava tunnusluku ei siten ole suoraan vertailukelpoinen vertailuvuoden tunnusluvun kanssa.

VAKUUTUSTOIMINTA

Ilmarisen vakuutusosasto kasvoi hieman vuoden 2016 loppuun verrattuna. Siirtoliikkeessä Ilmarisen TyEL-vakuutusosasto pieneni 46 vakuutuksella ja siirtyneiden vakuutusten vaikutus maksetuloon oli 7 miljoonaa euroa negatiivinen. YEL-siirtoliikkeessä

vakuutusosasto kasvoi 324 vakuutuksella, ja maksetulo kasvoi 23 miljoonalla eurolla. Ilmarisen hoidossa oli kesäkuun lopussa 62 149 (61 558) yrittäjän eläkevakuutusta ja 38 519 (38 013) työnantajan ottamaa työeläkevakuutusta.

Ilmarisen TyEL-vakuutusten piirissä oli kesäkuun lopussa 475 000 (473 200) vakuutettua työntekijää, mikä on noin 0,4 prosenttia enemmän kuin vuosi sitten. Ilmarisessa vakuutetun TyEL-palkkasumman arvioidaan vuonna 2017 olevan 16,7 miljardia euroa (vuoden 2016 lopullinen TyEL-palkkasumma oli 16,6 miljardia euroa). Vakuutusmaksutulon arvioidaan kasvavan vuonna 2017 hieman vuoteen 2016 verrattuna.

Ilmarisella oli kesäkuun lopussa eläkkeensaajia yhteensä 332 765 (324 857), joille maksettiin korvauksia vuoden alusta lukien yhteensä 2 306 (2 263) miljoonaa euroa. Uusia vanhuuseläkepäätöksiä tehtiin 6 191 (5 978) kappaletta. Uusia osittain varhennettuja vanhuuseläkkeitä myönnettiin 1 766 kappaletta. Tämä oli selvästi enemmän kuin aiempia osa-aika-eläkkeitä myönnettiin vuonna 2016. Eläkepäätösten käsittelyajat nopeutuivat alkuvuonna viime vuoden lopun tilanteeseen verrattuna.

SIJOITUSTUOTOT

Ilmarisen sijoitukset olivat vuoden 2017 ensimmäisen vuosipuoliskon päättyessä käyvin arvoin yhteensä 38 507 miljoonaa euroa (35 744 miljoonaa euroa 30.6.2016). Sijoitusten alkuvuoden tuotto käyville arvoille laskettuna oli 3,8 (-0,6) prosenttia. Kuluttajahintaindeksin muutos ensimmäisen vuosipuoliskon

Ilmarisen sijoitusten jakauma ja tuotto

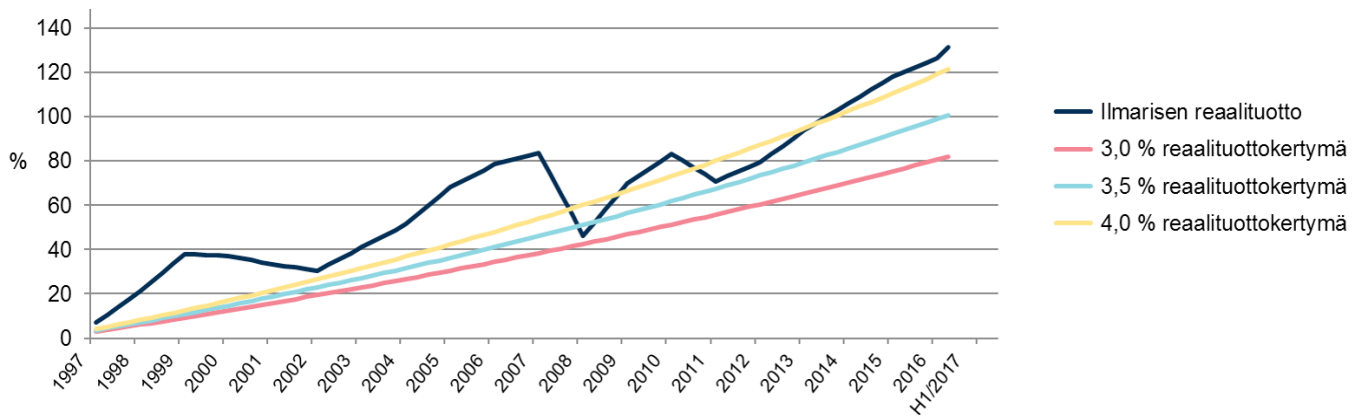
	Perusjakauma milj. e	%	Riskijakauma milj. e	%	Tuotto %	Volatiliteetti
Korkosijoitukset	15 606,9	40,5	10 200,1	26,5	1,0	
Lainasaamiset	898,7	2,3	898,7	2,3	1,7	
Joukkovelkakirjalainat	13 407,1	34,8	6 069,0	15,8	1,0	1,6
Julkisyhteisöjen joukkovelkakirjalainat	4 094,3	10,6	3 477,4	9,0	0,2	
Muiden yhteisöjen joukkovelkakirjalainat	9 312,8	24,2	2 591,6	6,7	1,4	
Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset (ml. sijoituksiin kohdistuvat saamiset ja velat)	1 301,1	3,4	3 232,3	8,4	0,4	
Osakesijoitukset	16 696,7	43,4	16 587,0	43,1	8,0	
Noteeratut osakkeet	13 336,8	34,6	13 227,1	34,3	8,3	13,0
Pääomasijoitukset	2 392,9	6,2	2 392,9	6,2	6,9	
Noteeraamattomat osakesijoitukset	967,0	2,5	967,0	2,5	5,7	
Kiinteistösijoitukset	4 384,7	11,4	4 384,7	11,4	1,6	
Suorat kiinteistösijoitukset	3 954,3	10,3	3 954,3	10,3	1,3	
Kiinteistösijoitusrahastot ja yhteissijoitukset	430,4	1,1	430,4	1,1	4,5	
Muut sijoitukset	1 818,9	4,7	6 661,6	17,3	-2,9	
Hedge-rahastosijoitukset	774,7	2,0	774,7	2,0	-1,8	5,6
Hyödykesijoitukset	7,2	0,0	93,6	0,2	-	
Muut sijoitukset	1 037,0	2,7	5 793,4	15,0	-2,3	
Sijoitukset yhteensä	38 507,2	100,0	37 833,4	98,3	3,8	4,5
Johdannaisten vaikutus			673,8	1,7		
Sijoitukset käyvin arvoin yhteensä	38 507,2		38 507,2	100,0		

Joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio on 0,3 vuotta.

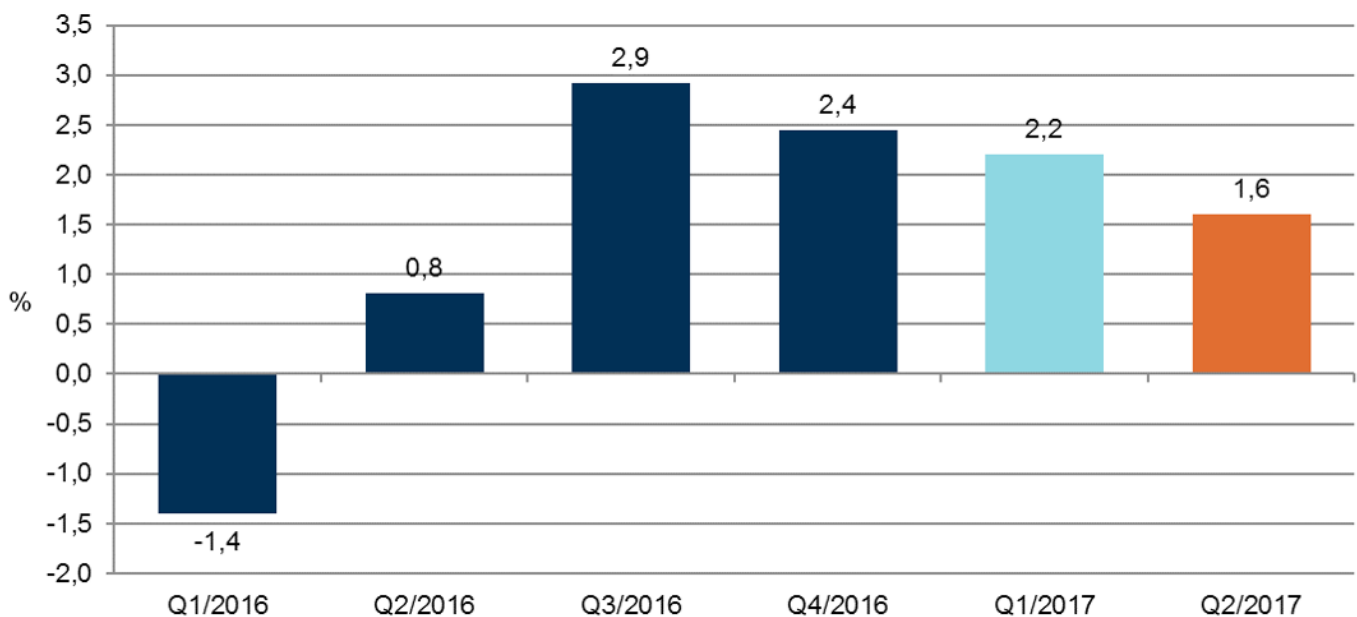
Avoin valuuttapositio on 22,7 % sijoitusten markkina-arvosta.

Kokonaistuotto-prosentti sisältää sijoituslajeille kohdistamattomat tuotot, kulut ja liikekulut.

Sijoitusten kumulatiivinen nettotuotto 1997–30.6.2017

Sijoitustuotot neljännesvuosittain Q1/2016–Q2/2017

aikana oli 0,1 prosenttia ja Ilmarisen sijoitusten arvon reaali-seksi tuotoksi muodostui tammi–kesäkuussa 3,7 prosenttia. Laskettuna vuodesta 1997 Ilmarisen sijoitusten kokonaistuotto käyville arvoille on ollut keskimäärin 5,9 prosenttia vuotta kohden. Tämä vastaa 4,2 prosentin vuotuista reaalityttoa.

Korkosijoitusten osuus sijoituskannasta oli 40,5 (44,7) prosenttia ja tuotto käyville arvoille 1,0 (0,3) prosenttia. Niiden markkina-arvo oli yhteensä 15 607 (15 995) miljoonaa euroa. Joukkovelkakirjalainojen osuus Ilmarisen sijoitusvarallisuudesta oli 34,8 (40,6) prosenttia ja tuotto 1,0 (0,0) prosenttia. Muut rahoitusmarkkinavälineet ja talletukset olivat 1 301 (280)

miljoonaa euroa ja niiden osuus sijoitusvarallisuudesta oli 3,4 (0,8) prosenttia. Lainasaamiset muodostivat 2,3 (3,3) prosentin osuuden sijoitusvarallisuudesta ja niiden tuotto oli 1,7 (1,9) prosenttia. Joukkovelkakirjalainojen modifioitu duraatio oli 0,3 (0,9) vuotta.

Noteerattujen ja noteeraamattomien osakesijoitusten sekä pääomasijoitusten osuus sijoituksista oli 43,4 (38,6) prosenttia. Niiden arvo oli vuosipuoliskon lopussa 16 697 (13 807) miljoonaa euroa. Noteerattujen osakkeiden osuus riskijakaumassa oli 34,3 (25,6) prosenttia. Noteeratuista osakesijoituksista kotimaisten osuus oli 25,5 (26,2) prosenttia. Osakesijoitusten

käyvin arvoin laskettu tuotto oli 8,0 (-3,6) prosenttia. Noteeratujen osakesijoitusten tuotto oli 8,3 (-5,8) prosenttia.

Kiinteistösijoitukset olivat vuosineljänneksen lopussa 4 385 (4 043) miljoonaa euroa. Kiinteistösijoitusten osuus kaikista sijoituksista oli 11,4 (11,3) prosenttia, josta epäsuoria sijoituksia oli 1,1 (1,4) prosenttiyksikköä. Kiinteistösijoitusten kokonaistuotto oli 1,6 (1,7) prosenttia. Suoraan omistettujen kiinteistöjen tuotto oli 1,3 (1,8) prosenttia.

Sijoituksia absoluuttisen tuoton rahastoihin, hyödykesijoituksia sekä muita sijoituksia oli neljänneksen lopussa sijoitusvarallisuuden markkina-arvosta 4,7 (5,3) prosenttia. Absoluuttisen tuoton rahastoja oli 775 (811) miljoonaa euroa. Absoluuttisen tuoton rahastot tuottivat -1,8 (-1,3) prosenttia sitoutuneelle pääomalle.

LIIEKULUT JA HENKILÖSTÖ

Ilmarisen kokonaisliikekulut olivat alkuvuoden aikana 76 (78) miljoonaa euroa. Työeläkemaksuun sisältyvällä maksun hoitokustannusosalla katettavat liikekulut olivat 55 (56) miljoonaa euroa. Hoitokustannustuoton ja sillä katettavien kulujen erotuksena muodostuva hoitokustannustulos oli 12 (16) miljoonaa euroa. Työeläkeyhtiöiden saamaa työeläkemaksun hoitokustannusosaa alennettiin vuoden 2017 alusta lukien noin 7 prosenttia edellisvuoteen verrattuna, minkä seurauksena vuoden 2017 hoitokustannustulos muodostuu edellisvuotta pienemmäksi eikä kustannustehokkuutta mittaava hoitokulusuhde ole vuoden 2017 osalta suoraan vertailukelpoinen aiempien vuosien lukujen kanssa. Lisäksi vuodesta 2017 lähtien hoitokustannustulos voidaan palauttaa kokonaan asiakkaille asiakashyvityksinä, kun aiemmin hyvityksiin voitiin siirtää vain puolet hoitokustannustuloksesta.

Ilmarisen oman toiminnan kustannustehokkuutta mittaavan hoitokulusuhteen arvioidaan olevan tänä vuonna olevan noin 81 prosenttia (75 prosenttia), mikä vastaa 75 prosentin tasoa vanhalla hoitokuluperusteella. Koko vuoden hoitokustannustuloksen arvioidaan olevan noin 26 miljoonaa euroa (36 miljoonaa euroa vuonna 2016).

Ilmarisessa työssä olevia oli henkilötyövuosina laskettuna tammi–kesäkuun aikana keskimäärin 542 (532). Vakinaisen henkilöstön määrä supistui alkuvuoden aikana hieman ja mää-
räaikaisissa työsuhteissa olevien määrä kasvoi.

TULEVAISUUDENNÄKYMÄT

Loppuvuoden sijoitusnäkyymiä arvioitaessa ratkaisevassa asemassa ovat maailmantalouden kasvuvauhti yhdistettynä inflaation ja korkotason kehitykseen. Osakekurssien nousun jatkuminen edellyttää yritysten tuloskasvua ja korkojen säilymistä alhaisella tasolla. Osakekurssien korkea taso ja paine historiallisen alhaisen korkotason kääntymisestä nousuun lisäävät markkinanäkymien epävarmuutta. Näissä oloissa korostuu työeläkeyhtiön vahvan vakavaraisuuden merkitys.

Suomen talouden vahvistuminen luo edellytyksiä sille, että palkkasumma ja sitä kautta myös Ilmarisen maksutulo kääntyy nopeampaan kasvuun usean hitaan kasvun vuoden jälkeen.

Ilmarisen hallitus hyväksyi kesäkuun lopulla suunnitelman työeläkeyhtiö Eteran sulautumisesta Ilmariseen. Järjestelyn toteutuminen edellyttää molempien yhtiöiden yhtiökokousten ja viranomaisten hyväksyntää. Tavoitteena on yhdistyminen 1.1.2018 alkaen.

Lisätietoja:

Timo Ritakallio, toimitusjohtaja, p. 0500 536 346

Mikko Mursula, sijoitusjohtaja, p. 050 380 3016

Jaakko Kiander, talousjohtaja, p. 050 583 8599

Päivi Sihvola, viestintäjohtaja, p. 040 757 4992